

**UCHWAŁA NR XXXV/220/2021
RADY GMINY OLSZANKA**

z dnia 25 października 2021 r.

w sprawie uchwalenia „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2025 ”

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2021 r. poz. 1372) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2021 r. poz. 1249) Rada Gminy Olszanka uchwala, co następuje

§ 1. Uchwala się „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2025 ” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszanka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Wanda Galant

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2025

Wprowadzenie

1. Gminny program przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2025 stanowi kontynuację pracy programowej realizowanej w poprzednich latach.

2. Niniejszy Program opracowano przede wszystkim w oparciu o :

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej; Rozdział II : „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”;
- 2) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 3) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 4) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 5) Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- 6) Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 7) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” .

3. Przedstawiony program jest zgodny z:

- 1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ;
- 2) Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2016 - 2025;
- 3) Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 - 2025.

4. Przedstawiony program wpisuje się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2029 oraz uwzględnia wnioski zawarte w Raporcie Rzecznika Praw Dziecka za 2020 r.

5. Program określa lokalne kierunki działań w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie oraz sposoby minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z doznanej przemocy w wyniku jej stosowania wobec osób najbliższych. Program przedstawia podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania w obszarze przemocy domowej powinny być planowane, koordynowane i wdrażane przez specjalistów różnych dziedzin i różnych instytucji. Takie podejście gwarantuje skuteczność podjętych działań prewencyjnych i pomocowych.

Ułatwieniem realizacji tego podejścia jest przyjęcie do gminnego programu 4 obszarów działań programowych oraz sprecyzowanie różnych grup odbiorców zawartych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021:

- 1) Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie na terenie naszej gminy.
- 2) Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie : obszar kierowany do osób dotkniętych różnego rodzaju przemocy w rodzinie z terenu naszej gminy.
- 3) Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie: obszar kierowany do osób stosujących różne formy przemocy w rodzinie z terenu naszej gminy.
- 4) Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu naszej gminy.

6. Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawarto art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy i jest nim tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do zadań tych należy:

- 1) Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

7. Niniejszy program opracowano w oparciu o dane statystyczne, informacje z instytucji oraz środowiska lokalnego a w szczególności z analiz dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w gminie Olszanka, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance, Komisariatu Policji w Lewinie Brzeskim oraz literaturę specjalistyczną.

8. Program ukierunkowany jest na profilaktykę w podstawowych środowiskach oddziaływania, tj. szkoła, rodzina i społeczność lokalna poprzez skoordynowanie działań, zapewnienie dostępności usług w postaci terapii, poradnictwa specjalistycznego, wczesnej interwencji w rodzinach zagrożonych przemocą i jej negatywnymi skutkami a przede wszystkim wszechstronnej pomocy rodzinie, borykającej się z problemem przemocy.

9. Cele i zadania programu ustalono zgodnie z przesłankami ustawowymi i wnioskami z przeprowadzonej analizy problemu przemocy w rodzinie i diagnozy środowiska lokalnego.

10. Koordynatorem wdrażania programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszance wraz z instytucjami działającymi na terenie gminy Olszanka, tj. placówkami szkolnymi, funkcjonariuszami policji, ośrodkami zdrowia.

Rozdział 1.

Analiza problemu

1. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Specjaliści jej źródeł doszukują się w osłabionych więzach rodzinnych, frustracji, rozczarowaniu spowodowanym brakiem sukcesów, także ekonomicznych, pozostawieniem dzieci i młodzieży z ich własnymi problemami. Dodatkowo negatywne wzorce przekazywane przez różne media generują postawy siły, mocy, przewagi i dominacji.

2. Przemoc domowa jest specyficzną formą przemocy. dotyczy ona osób najbliższych w miejscu, które powinno być azylem bezpieczeństwa, spokoju i akceptacji.

3. Przemocą w rodzinie określone jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę fizyczną lub psychiczną działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności powodujące jego cierpienie i szkody. W drastycznych wypadkach przemoc w rodzinie może doprowadzić do utraty zdrowia lub życia u osoby jej doświadczającej a nierzadko prowadzi osobę doświadczającą przemocy do targnięcia się na swoje życie.

4. Typowy sprawca przemocy charakteryzuje się brakiem samokontroli i ma tendencję do zachowań agresywnych wtedy, gdy doświadcza strachu lub stresu. Stosuje przemoc gdy przeżywa negatywne uczucia z powodów osobistych, rodzinnych i społecznych. Osobnik taki łatwo się denerwuje, jest porywczy, pragnie sprawować kontrolę nad otoczeniem podporządkowując sobie innych i z tego powodu odczuwa satysfakcję. Stresy, niepowodzenia i porażki odrańgowują w bezpiecznym dla siebie otoczeniu, wśród osób zależnych. Dodatkowym katalizatorem działań przemocowych wobec najbliższych jest alkohol bądź narkotyki.

5. Ofiarami przemocy są najczęściej osoby, które mają niskie poczucie własnej wartości oraz osoby wrażliwe i niepewne. W wielu wypadkach w desperacki sposób próbuje uzyskać uznanie agresora. Ofiara jest poniżana, ośmieszana i zmuszana do uległości. ciągle doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma z czasem coraz mniejszą umiejętność obrony, jej potencjał psychiczny wyczerpuje się z powodu funkcjonowania w przewlekłym stresie. Ofiary przemocy są bardziej podatne na depresję i choroby związane ze stresem. Przemoc ze strony osoby najbliższej jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę.

6. Dzieci, które są świadkami przemocy lub jej ofiarami są nieodwracalnie skrzywdzone a skutki mogą się objawiać w dorosłym życiu.

7. Przemoc domowa zazwyczaj jest procesem ciągłym i trwa nawet kilkanaście lat. Przemoc ma tendencje do powtarzania się w trzech fazach :

- 1) Narastającej przemocy;
- 2) Ostrej przemocy;
- 3) „Miodowego miesiąca” ,tj. chwilowego uspokojenia po którym sprawca wraca do poprzedniego zachowania. Bez specjalistycznej diagnozy i pomocy przemoc zawsze powraca.

8. Dom, rodzina powinny być oazą bezpieczeństwa i strefą wzajemnego szacunku i troski. W tym środowisku kształtuje się osobowość oraz system wartości dzieci, dlatego zadaniem państwa jest objęcie wsparciem ofiar przemocy jak również podjęcie bezwzględnych działań wobec sprawców.

9. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

10. Przestępstwo przemocy domowej określa art. 207 Kodeksu karnego:

§ 1. „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym przemijającym stosunku zależności od sprawcy podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat”

§ 1a. „ Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat ”

§ 2. „ Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 ” ;

§ 3. „ Jeżeli jest następstwem czynu określonego w § 1 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12 lat ”.

11. Rozróżniamy następujące rodzaje przemocy:

- 1) Przemoc fizyczna - celem której jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała ofiary, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienie życia ;
- 2) Przemoc seksualna - zmuszanie ofiary do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowanie seksualności ofiary;
- 3) Przemoc psychiczna - umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w niej strachu, pozbawienie spokoju i poczucia bezpieczeństwa;
- 4) Przemoc ekonomiczna - każde zachowanie, którego celem jest finansowe uzależnienie ofiary;
- 5) Zaniedbania - ciągle niezaspokajanie potrzeb fizycznych i emocjonalnych, pozbawianie poczucia bezpieczeństwa osoby zależnej;
- 6) Porzucenie - opuszczenie osoby starszej, niepełnosprawnej przez zobowiązanego opiekuna (np. w szpitalu, domu bez zapewnienia opieki).

12. Rozmiar zjawiska przemocy w Polsce w świetle statystyk

Z danych ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej zawartych w raporcie z badań ogólnopolskich „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce, wobec kobiet i mężczyzn” , realizowanych przez OBOP w 2010 roku wynika, że 45% ogółu badanej populacji (w tym 40% mężczyzn i 49% kobiet) to osoby, które mieszkają lub w przeszłości mieszkają w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło lub dochodzi do przemocy w rodzinie. Wśród tych osób mieszczą się zarówno sprawcy, ofiary jak i świadkowie przemocy domowej.

Dane zawarte w raporcie informują, że ponad jedna piąta Polaków (22%) osobiście doświadczyła przemocy ze strony osoby, z którą prowadziła wspólne gospodarstwo domowe. 5% Polaków przyznało się do stosowania przemocy a 12 % Polaków doświadczyło przemocy i jednocześnie dopuściło się podobnych zachowań. 28% nie miała doświadczeń z przemocą w rodzinie ani nie zna żadnej rodziny dotkniętej tym problemem. Natomiast 60% badanych zna w swoim otoczeniu przynajmniej jedną rodzinę w której dochodzi do jakiejś formy przemocy wobec kobiety a 32% w której dochodzi do jakiejś formy przemocy

wobec mężczyzny. Według respondentów przemoc domowej najczęściej towarzyszy : alkohol (45%), braku środków finansowych (18%), problemów małżeńskich (15%) oraz problemów w pracy (10%).

Z badań Fundacji „Dzieci Niczyje” przeprowadzonych w 2013 roku wynika, że 60 % Polaków aprobuje łagodne postaci przemocy fizycznej (klapsy) w wychowaniu dziecka, a 37 % badanych nie uważa, by „łanie” było zachowaniem szkodliwym dla dziecka. Jednocześnie 63% badanych uważa bicie za skuteczną formę wychowawczą a jedynie 29% badanych ma pewną wiedzę o istnieniu prawa zakazującego bicia dzieci.

Analiza danych statystycznych Komendy Głównej Policji z zakresu działań policji wobec zjawiska przemocy w rodzinie wykazała, że w 2020 roku policjanci wypełnili 72.601 formularzy „Niebieska Karta” W tej liczbie podejrzanych o stosowanie przemocy było : 66.198 mężczyzn i 6.677 kobiet. Ogólna liczbę osób co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie Komendy Głównej Policji szacuje na 85.575.

Według danych statystycznych Komendy Głównej Policji na terenie całego kraju w 2019 roku wszczęto 30.456 postępowań przygotowawczych z art 207 § 1 kk.

Statystyki z wielu lat wskazują, że ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety do 60 roku życia.

Badania wskazują również inne, szczególne narażone grupy na przemoc ze strony najbliższych. Są to osoby starsze, niepełnosprawne i dzieci. Osoby te w wielu wypadkach nie są świadome zjawiska i nie potrafią szukać pomocy ze względu na własne ograniczenia. Wśród osób starszych najbardziej narażone są kobiety w wieku między 7 a 74 roku życia.

Badania Instytutu Psychologii w Krakowie wskazują, że wśród kobiet po 65 roku życia 14,1 % doznało przemocy w których w 89,7 % sprawcami byli najbliżsi: partner, mąż, dzieci, wnuki a także osoby opiekujące się seniorami w ramach wykonywanej pracy.

Obecność przemocy wobec seniorów to ważny problem społeczny, który wraz ze starzeniem społeczeństwa będzie się nasilać.

W przypadku seniorów jak i osób niepełnosprawnych trudno jest poprzez badania uzyskać dane o liczbie naruszeń stosowanych aktów przemocy a to ze względu, że sprawcy przemocy pozostają w stosunku nadrzędności do swoich ofiar. Osoby z niepełnosprawnością a szczególnie z niepełnosprawnością intelektualną oraz chorobami psychicznymi są zupełnie bezbronni wobec przemocy która ich dotyka.

Raport Instytutu Psychologii Polskiej Akademii Nauk „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych” podkreśla trudności z prowadzeniem badań i uzyskaniem wiarygodnych danych. Raport informuje, że 31,9 % badanych zetknęło się z uderzaniem lub biciem osoby niepełnosprawnej, 34,3% z szarpaniem lub popychaniem niepełnosprawnej osoby a 34,4% z izolowaniem lub zamykaniem. Sytuacja osób niepełnosprawnych i starszych objęte jest społecznym tabu i zainteresowanie ich losem ogranicza się w wielu wypadkach do zapewnienia im dachu nad głową i pożywienia.

13. W przypadku dzieci doświadczenie przemocy jest jednym z największych zagrożeń w ich prawidłowym rozwoju. Przemoc ze strony osób najbliższych zaburza więzi dziecka z rodzicami i ma wpływ na ich poczucie bezpieczeństwa oraz umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji z innymi ludźmi.

Doświadczenie przemocy przez najmłodsze dzieci może doprowadzić do nieprawidłowego rozwoju lub zmian w mózgu i znaczącego zaburzenia prawidłowego rozwoju w obszarze społecznym, emocjonalnym i poznawczym.

Od 1 sierpnia 2010 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy w artykule 96 zakazuje stosowania kar cielesnych osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad dzieckiem. Pomimo tego społeczna akceptacja uderzenia dziecka w Polsce jest nadal wysoka. 43% osób badanych aprobuje tzw. „klapsy” a 23% bicie, tzw. „łanie” jako skuteczny instrument wychowawczy. Na przemoc i zaniechanie szczególnie narażone są małe dzieci (do lat 3), gdyż potrzebują nieustannej opieki i szczególnej uwagi. Z racji tego, iż pozostają one w otoczeniu rodziny i nikt poza rodziną nie kontaktuje się z dzieckiem wielka rola w wykryciu ewentualnych zaniechań i przemocy wobec nich przypada tutaj pracownikom ochrony zdrowia, którzy mają szansę dostrzeżenia w porę ewentualnych obrażeń u tak małych dzieci a co za tym idzie podjęcie stosownych kroków celem zapobieżenia przemocy stosowanej przeciw nim w środowisku rodzinnym.

Osobnym zagadnieniem jest przemoc seksualna wobec nieletnich. Badania Fundacji „Dzieci Niczyje” wykazały, że 9% nastolatków padło ofiarą co najmniej jednej z form wykorzystywania seksualnego.

Najczęściej jest to słowne molestowanie seksualne. Na taki akt przemocy wskazywało 5,1 % badanych nastolatków i dzieci a 6 % nastolatków i dzieci padło ofiarą co najmniej jednej z form wykorzystywania seksualnego z kontaktem fizycznym. Sprawcami przemocy seksualnej wobec dzieci najczęściej są osoby dorosłe, członkowie rodzin ofiary.

Jedną z form krzywdzenia emocjonalnego dziecka jest stosowanie przemocy w rodzinie wobec innych członków rodziny w jego obecności, zarówno wobec jednego z rodziców jak i wobec innego dziecka.

Z badań Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wynika, że 17% dzieci i młodzieży jest lub była świadkami przemocy domowej.

14. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w Gminie Olszanka w roku 2020 przeprowadzana była procedura Niebieskiej Karty w 7 rodzinach w których poszkodowanych było 16 osób, w tym 7 dzieci. W pierwszym półroczu 2021 roku procedura Niebieskiej Karty prowadzona była w 4 rodzinach w których poszkodowanych zostało 11 osób a w tym 8 dzieci.

15. Z informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Lewinie Brzeskim wynika, że w roku 2020 na terenie naszej gminy funkcjonariusze policji przeprowadzili 72 interwencje w związku z awanturami domowymi. W wyniku interwencji uruchomiono 2 procedury „Niebieskiej Karty”, które zostały objęte postępowaniem dotyczącym znęcania się.

16. Zespół Interdyscyplinarny skierował do prokuratury w latach 2018 - 2020 4 powiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wobec osób stosujących przemoc. 1 sprawa zakończyła się skazaniem sprawcy przemocy.

17. Zgodnie z art.9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie interwencje w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą podejmowane są w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty i nie wymagają zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Przedstawiciele wymienionych wyżej podmiotów, jako grupy robocze realizują procedurę ściśle współpracując i przekazują informacje o podjętych działaniach i ich postępach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego w gminie. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta - A, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. O zakończeniu procedury decyduje grupa robocza i na jej wniosek przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego.

Rozdział 2.

Zadania służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) Opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie a w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców bądź opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą;
- 3) Zapewnienie osobom, rodziną dotkniętą przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia bądź w mieszkaniu chronionym;
- 4) Tworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

2. Pomoc społeczna umożliwia osobom i rodziną przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, które same nie są w stanie pokonać, a także zapobiega powstawaniu takich sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi z powodu występującej przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą osobom lub rodzinie zajmują się pracownicy socjalni rejonu w porozumieniu z kierownikiem ośrodka pomocy społecznej.

W ramach swoich zadań i kompetencji pracownik socjalny:

- 1) Diagnozuje sytuację w rodzinie i określa potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) Udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy a w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. Podejmuje działania

mające na celu poprawę sytuacji osoby, rodziny co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą. Pracownik socjalny kładzie szczególny nacisk na zapewnieniu bezpieczeństwa dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym w rodzinach w których dochodzi do przemocy;

- 3) Pracownik socjalny organizuje niezwłocznie pomoc medyczną, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemoc w swojej rodzinie;
- 4) W trakcie swojej wizyty w rodzinie w której dochodzi do aktów przemocy pracownik socjalny prowadzi rozmowę z osobami co do których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie celem poinformowania jej o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy oraz informuje ją o możliwościach uzyskania pomocy w formie leczenia, terapii specjalistycznej oraz oferuje skierowanie do uczestnictwa w programach korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy.;5) Pracownik socjalny w trakcie wizyty w rodzinie i po powzięciu informacji, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”;
- 6) Pracownik socjalny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w rodzinie w której dochodzi do aktów przemocy powiadamia o tym fakcie funkcjonariuszy policji i przedstawiciela służby zdrowia;
- 7) Pracownik socjalny w razie stwierdzenia, że w rodzinie przebywa dziecko lub dzieci pod opieką osób w stanie nietrzeźwym podejmuje decyzję o wszczęciu procedury (powiadamia policję) zabezpieczenia dziecka lub dzieci i odebraniu ich celem umieszczenia w innej niezamieszkującej wspólnie osoby (rodziny) najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej;
- 8) O fakcie odebrania dziecka z rodziny pracownik socjalny powiadamia niezwłocznie sąd rodzinny, nie później niż w ciągu 24 godzin;
- 9) Pracownicy socjalni są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

3. Służba zdrowotna jest powołana do ochrony zdrowia pacjentów. Ofiary przemocy domowej objęte są prawem do świadczeń zdrowotnych.

Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielania pierwszej pomocy obejmować następujące zadania :

- 1) Przeprowadzenie spokojnej rozmowy umożliwienie rozpoznania przemocy i częstotliwości jej występowania;
- 2) Poinformowania osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia;
- 3) Na prośbę poszkodowanych bezpłatne wystawienie zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie;
- 4) Powiadomienie organów ścigania w przypadku, gdy podczas badania lekarskiego nastąpi podejrzenie popełnienia przestępstwa (wykorzystania seksualnego, uszkodzenie ciała w wyniku przemocy);
- 5) Przedstawiciel służby zdrowotnej uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Roboczych jak również zobowiązany jest ustawowo do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” po powzięciu informacji, że w rodzinie dochodzi do przemocy.

4. Policja. Do jej podstawowych zadań należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi a w tym działania chroniące ofiary przemocy domowej poprzez:

- 1) Udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest ofiarą przemocy domowej pomocy, w tym udzielanie pierwszej pomocy;
- 2) Podejmowanie innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia i zdrowia osób (ofiary przemocy w rodzinie);
- 3) W razie konieczności zastosowanie środków przymusu bezpośredniego i zadržania osoby dopuszczającej się przemocy wobec swojej rodziny;
- 4) Przeprowadzanie z osobą wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie rozmów w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne i psychiczne nad osobą najbliższą;
- 5) Wszczynianie procedury „Niebieskiej Karty ” po powzięciu informacji, że w rodzinie dochodzi do przemocy;
- 6) Monitoring procedury „Niebieskiej Karty” (składanie wizyt w rodzinie w której dochodziło do przemocy);

- 7) Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym wystąpić w rodzinie w której stwierdzono występowanie przemocy;
- 8) Funkcjonariusze policji biorą udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych pracujących bezpośrednio z rodziną w której zjawisku przemocy w rodzinie towarzyszy nadużywanie alkoholu.
- 2) Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest zobowiązany do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” po powzięciu informacji, że w rodzinie dochodzi do przemocy.

5. Oświata

Przedstawiciele oświaty (nauczyciele, pedagodzy szkolni i psychologowie szkolni) mają możliwość regularnego obserwowania dziecka i obserwowania wszelkich zmian w jego zachowaniu.

Mają możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia. Niejednokrotnie są tymi pierwszymi do których dziecko zwraca się o pomoc i informuje o występującej przemocy w rodzinie lub innych niepokojących zjawiskach.

- 1) Nauczyciel, pedagog lub psycholog szkolny jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych pracujących bezpośrednio z rodziną w której zjawisku przemocy w rodzinie dotyka dziecka;
- 2) Nauczyciel, pedagog lub psycholog szkolny może poprzez stały kontakt z rodziną w której dochodzi do przemocy w rodzinie oddziaływać na sytuację w rodzinie dziecka oraz udzielać kompleksowej pomocy w zakresie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego takiej rodzinie;
- 3) Przedstawiciel oświaty ma obowiązek do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” po powzięciu informacji, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy.

Rozdział 3.

Zespół Interdyscyplinarny, jego skład i cele

1. Zespół Interdyscyplinarny powoływany jest przez Wójta Gminy.

W jego skład wchodzi :

- 1) Przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 2) Przedstawiciele Policji;
- 3) Przedstawiciele oświaty;
- 4) Przedstawiciele służby zdrowia;
- 5) Przedstawiciele organizacji pozarządowej;
- 6) Przedstawiciel Sądu Rodzinnego - kurator ds. nieletnich.

2. Głównym założeniem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy w rodzinie. Do jego zadań w szczególności należą:

- 1) Diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie;
- 2) Podejmowanie w środowisku lokalnym działań mających na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie;
- 3) Rozpowszechnianie w środowisku lokalnym informacji o instytucjach, osobach, które mogą udzielić pomocy w sytuacji wystąpienia problemu przemocy w rodzinie;
- 4) Podejmowanie działań pomocowych w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie;
- 5) Inicjowanie interwencji w rodzinach dotkniętych przemocą;
- 6) Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Rozdział 4.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym

1. Polityka społeczna Gminy Olszanka zapewnia mieszkańcom dobre warunki w zakresie ochrony zdrowia, usług edukacyjnych, bezpieczeństwa, pomocy społecznej, kultury, sportu oraz warunków codziennego funkcjonowania.

2. Instytucje i organizacje środowiskowe realizują swoje ustawowe zadania na rzecz mieszkańców, dbając o działania profilaktyczne na rzecz zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa, ochrony i zdrowia rodziny. Działania profilaktyczne, szczególnie w zakresie uzależnień, zdrowia psychicznego, szeroko pojętej edukacji pedagogicznej mają istotny wpływ na występowanie i rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym.

3. Informacje z instytucji i środowiska pozwalają diagnozować lokalną skalę problemu, należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że w znaczącym stopniu problem przemocy w rodzinie jest głęboko skrywany, uważany za sprawę prywatną i ujawnia się dopiero w sytuacjach kryzysowych, przekraczających próg bezpieczeństwa zdrowotnego, czy granicę tabu rodzinnego. Ofiary przemocy obawiają się negatywnej opinii środowiska, stygmatyzacji oraz obawiają się odwetu sprawcy i rozpadu swojej rodziny.

4. Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw a w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie należy rozpatrywać z wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego. Do tego potrzebne jest zaangażowanie wszystkich podmiotów działających na terenie gminy, zajmujących się pośrednio tym problemem.

Pojedyncza instytucja nie jest w stanie sama skutecznie rozwiązywać problemów przemocy w rodzinie. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu jakim jest walka z przemocą w rodzinie i pomoc ofiarom tego przestępstwa.

5. Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” w latach 2018 - 2020 z podziałem na instytucje uprawnione do ich zakładania.

<i>Instytucja zakładająca „Niebieską Kartę”</i>	<i>Rok 2018</i>	<i>Rok 2019</i>	<i>Rok 2020</i>
Policja	3	7	2
GOPS	1	0	1
Ochrona zdrowia	0	0	0
Oświata	0	1	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Łącznie	4	8	3

Wskazane dane wykazują, że najczęściej procedurę „Niebieskiej Karty” w latach 2018 - 2020 rozpoczynali funkcjonariusze policji podczas interwencji domowych, w sytuacjach ostrego kryzysu w rodzinie oraz pracownicy ośrodka pomocy społecznej podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych w trakcie wywiadu środowiskowego. Dane te potwierdzają, że rodziny w których dochodzi do aktów przemocy w rodzinie głęboko skrywają problemy które dotyczą ich rodziny.

Z danych zawartych w dokumentacji „Niebieska Karta” znajdującej się w Zespole Interdyscyplinarnym wynika, że w większości przypadków przemoc w rodzinie była wypadkową nadużywania alkoholu przez jednego lub dwoje członków rodziny. Wszystkie takie osoby były kierowane do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem zachęcenia ich do podjęcia terapii antyalkoholowej.

6. W związku z wzrostem liczby osób i rodzin z problemem alkoholowym skutkuje wzrostem liczby osób, które w stanie nietrzeźwym dopuszczają się przemocy wobec członków rodziny konieczne są intensywne działania takie jak :

- 1) Edukacja, informacja środowiska lokalnego o ścisłej korelacji problemu alkoholowego z problemem przemocy w rodzinie;
- 2) Pełna realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Olszanka.

Rozdział 5.

Cele i zadania programu

1. Cel główny : zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.
2. Cele szczegółowe :
 - 1) Zwiększenie wiedzy dotyczącej problematyki przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym ze szczególnym uwzględnieniem środowiska seniorów w aspekcie psychologicznym i społecznym;
 - 2) Zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie zakazu stosowania kar cielesnych oraz ich negatywnego wpływu na rozwój dziecka;
 - 3) Zapewnienie stałego dostępu ofiarom i świadkom przemocy do pomocy terapeutycznej i prawnej a sprawcom przemocy do programów korekcyjno - edukacyjnych;
 - 4) Utrzymanie odpowiedniego poziomu ochrony ofiar przemocy, ich specjalistycznego wsparcia w rozwiązywaniu problemów przemocy w rodzinie;
 - 5) Wzrost skuteczności działań interwencyjnych, diagnostycznych i pomocowych służb pracujących nad problematyką przemocy w rodzinie;
 - 6) Dystrybucja materiałów edukacyjnych (broszur, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy w środowisku lokalnym.

Rozdział 6.

Adresaci programu

1. Adresatami programu są:
 - 1) Rodziny i osoby borykające się z problemem przemocy w rodzinie;
 - 2) Osoby stosujące przemoc w rodzinie;
 - 2) Środowisko lokalne Gminy Olszanka;
 - 3) Instytucje stykające się i pracujące nad problematyką przemocy w rodzinie.

Rozdział 7.

Realizatorzy i partnerzy programu

1. Powyższy program realizowany będzie na terenie gminy Olszanka przez :
 - 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszance;
 - 2) Komisariat Policji w Lewinie Brzeskim;
 - 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - 4) Placówki oświatowe;
 - 5) Placówki służby zdrowia;
 - 6) Punkt Pomocy Kryzysowej w Brzegu (Gmina Olszanka ma podpisane porozumienie na obsługę mieszkańców naszej gminy);
 - 7) Wydział III Rodzinny i Nieletnich - Sąd Rejonowy w Brzegu (w osobie kuratora rodzinnego);
 - 8) Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w Gminie Olszanka.

Rozdział 8.

Spodziewane efekty i monitorowanie programu

1. Spodziewanymi efektami realizacji programu będą:
 - 1) Uzyskanie tendencji spadkowej zjawiska przemocy w rodzinie;
 - 2) Spopularyzowanie w środowisku lokalnym wiedzy na temat problemu przemocy w rodzinie;
 - 3) Lepsza ochrona ofiar przemocy w rodzinie.
2. Systematyczne monitorowanie realizacji programu umożliwi wgląd w proces jego realizacji i pozwoli na korygowanie procesu zależnie od potrzeb.

- 1) Monitorowanie i koordynację programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszance wspólnie z Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 2) Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego składa co roku Wójtowi Gminy sprawozdanie dotyczące zjawiska przemocy i podjętych działań.
3. Monitoringowi podlegać będzie w szczególności :
 - 1) Liczba uruchomionych procedur „Niebieskiej Karty”;
 - 2) Liczba zamkniętych (zakończonych) procedur „Niebieskiej Karty”;
 - 3) Liczba osób, które doświadczyły przemocy w rodzinie;
 - 4) Liczba dzieci - ofiar przemocy w rodzinie;
 - 5) Liczba kampanii i programów edukacyjnych przeprowadzonych w środowisku lokalnym przez realizatorów programu.

Rozdział 9.

Miejsce realizacji i finansowanie programu

1. Program będzie realizowany na terenie Gminy Olszanka.
2. Finansowanie programu zapewnią środki budżetowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance oraz środki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Olszanka.
3. Materiały informacyjne (broшуry i plakaty) będą pozyskiwane bezpłatnie, w miarę możliwości od instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

UZASADNIENIE

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, określa sposoby realizacji zadań własnych gminy Olszanka o których mowa w art.6 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art.6 ust.2 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, ponadto w 2021 roku ustanowiono Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.